

Fotoğraf: İpekböceği — Doğanın Yaşam Döngüsünde İpek Yolu— 2024 — Fahrettin Beceren

BİLGİLENDİRME DOKÜMANI

EKODOKU SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM KOOPERATİFİ

AĞUSTOS 2025

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ

BİRİNCİ BÖLÜM: Kurumsal Yaklaşım ve Kapasite

1. Coğrafi Dağılım, Mekânsal Altyapı ve Üretim Yöntemi
2. İnsan ve Yetkinlik: Öğrenen Örgüt
3. Tedarik, Üretim ve Tasarım: EkoEtik Moda
4. Ölç, Öğren, İyileştir

İKİNCİ BÖLÜM: Sürdürülebilirlik Çerçevesi ve Risk Yönetimi

1. İlke Seti — Çevresel • Sosyal • Ekonomik • Kültürel ve Sanatsal
2. Yönetişim ve Çevresel Yönetim — Standartlar ve Çerçeveler
3. Adil – Yerel Tedarik, Kültürel Süreklilik ve Topluluk İlişkileri
4. Risk Yönetimi — Erken Uyarı ve Denge

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Etki, Uyum ve İşbirlikleri

1. EkoDoku – SKA Eşlemesi
2. İşbirlikleri, Ağlar, Üyelikler
3. Ödüller ve Uyguladığımız Temel Projeler

GENEL DEĞERLENDİRME

TABLolar:

Tablo 1: Sayılarla EkoDoku – Kurumsal Göstergeler

Tablo 2: Sayılarla EkoDoku – Koleksiyonlar

Tablo 3: Üretim Atölyeleri, Mekanlar ve Kapasite

Tablo 4: Risk Sınıflandırma

Tablo 5: Risk Matrisi

Tablo 6: 20.000 USD ve üstü Bütçeli EkoDoku Projeleri

Tasarım: Fırat Neziroğlu (fn)-ipek'ten koleksiyonu-2025

EKODOKU KÜNYE

KOOPERATİF ADI: S.S EkoDoku Sürdürülebilir Yaşam, Sanat, Bilim, Teknoloji, Kadın Girişimi, Üretim ve İşletme Kooperatifi

STATÜSÜ: Ticaret Bakanlığına Bağlı Kadın Emeğine Dayalı Kar Amacı Gütmeyen Sosyal Kooperatif

İŞLETME ADI: Ekodoku Sürdürülebilir Yaşam Kooperatifi

MARKA: EkoDoku

Faaliyet Alanı: Dokumacılık, Sürdürülebilir Tekstil, Etik Moda, İleri Dönüşüm, Sıfır Atık, Kadın ve Gençler başta olmak üzere Dezavatajlı Grupları Güçlendirme, Toplumsal Fayda, Sosyal Etki, Adil Ticaret, Topluluk Oluşturma, Savunuculuk

Faaliyet İlleri: Ankara-Koop Merkez, Hatay-Şube, Rize-Temsilcilik, Isparta Temsilcilik, İstanbul İşbirliği

İRTİBAT BİLGİLERİ

İletişim: +90 536 6186969

E-posta: info@ekodoku.com / ekodokukoop@gmail.com

MEDYA HESAPLARI

Websitesi: www.ekodoku.com

Instagram: instagram.com/ekodokukoop

Twitter: twitter.com/EkoDokuKoop

Youtube: EKODOKU

LinkedIn: linkedin.com/in/ekodoku

Website: <https://www.ekodoku.com>

Instagram: <https://www.instagram.com/ekodokukoop>

X (Twitter): <https://x.com/EkoDokuKoop>

YouTube: <https://www.youtube.com/@EKODOKU>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/ekodoku>

E-MAĞAZALAR

E-Ticaret web sitemiz: www.ekodoku.com

Shopier Dükkanı: shopier.com/EkoDokuKooperatif

YÖNETİCİ ÖZETİ

EkoDoku Sürdürülebilir Yaşam Kooperatifi, ekolojinin odağında kadın liderliğine dayalı sosyal kooperatif olarak; EkoEtik tekstil üretimini, kültürel mirasın korunmasını, döngüsel ekonomiyi ve sürdürülebilir kalkınmayı temel alır. Başkent Ankara merkezli olarak kurulan kooperatif; Hatay şube, Rize ve Isparta'daki temsilcilikleri aracılığıyla yerelde köklenen, ulusal ve uluslararası düzeyde etki üreten çok paydaşlı bir yapıdır. Dokumacılık, sürdürülebilir tekstil, ileri dönüşüm, sıfır atık ve topluluk temelli üretim EkoDoku'nun temel faaliyet alanları arasında yer alır. Kooperatif; sadece bir üretim yapısı değil; kadınların ve gençlerin öncülüğünde dönüşen ekoetik yaşam ve çalışma kültürü aynı zamanda sosyal girişim modelidir.

EkoDoku modeli, yerel zanaatkarlığı dijital çağın gerekleriyle buluşturan; izlenebilir, doğrulanabilir ve ölçülebilir bir sistem bütünlüğüne sahiptir. Üretim sürecinde barış ipeği, keten, kendir, feretiko ve geri dönüştürülmüş iplikler gibi doğa dostu malzemeler kullanılır; hızlı tüketim yerine zamansız ve onarıma açık tasarımlar geliştirilir. Atık oluşumunu en aza indiren, karbon ayak izini düşüren, yerel kaynakları değerlendiren bir yaklaşımla çalışan EkoDoku, **döngüsel ekonomi** ilkelerini yalnızca savunmakla kalmaz; bunları her düzeyde uygulamaya koyar.

Kadın emeği, kooperatifin tüm değer zincirinin merkezinde yer alır. EkoDoku, kadınların ekonomik ve sosyal güçlenmesini desteklemek üzere adil, güvenli ve görünür bir çalışma ortamı sunar. Kadınların liderliğinde yürütülen kooperatif faaliyetleri; karar alma süreçlerinden üretim hattına, eğitimden tasarıma kadar her aşamada eşitlik ve kapsayıcılık ilkelerine dayanır. Hatay'daki konteyner üretim alanında kurulan uygulama atölyesi, deprem sonrası yeniden inşa sürecinde hem üretim hem de toplumsal iyileşme için model bir uygulama sunmuştur.

Yönetişim yaklaşımı, ulusal mevzuat ve uluslararası normlarla uyumludur. Kooperatifin operasyonel süreçleri; WFTO (Dünya Adil Ticaret Örgütü), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve UNGP (Birleşmiş Milletler İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri) ile örtüşecek biçimde tasarlanmıştır. Kişisel veri güvenliği (KVKK/GDPR), kimyasal yönetimi (REACH, ZDHC), çocuk işçiliğine sıfır tolerans, eşit ücret politikası, anonim şikâyet mekanizması ve misillemeye karşı koruma gibi unsurlar yazılı prosedürlere bağlanmıştır. Tedarikçi Davranış Kuralları, kooperatif dışındaki paydaşlarla yapılan tüm iş birliklerinin temelini oluşturur.

Sosyal ve çevresel etki, yalnızca çıktılarla değil, aynı zamanda yaratılan kalıcı kapasiteyle ölçülmektedir. Kooperatif, bugüne kadar Ankara Kalkınma Ajansı, KOOPDES, ILO, IOM ve ICMPD gibi kurumların desteklediği çok sayıda projeyi başarıyla yürütmüş; dijital tekstil, doğal boyama, e-etiketleme, eğitim ve görünürlük gibi alanlarda önemli çıktılar üretmiştir.

2024 itibarıyla kooperatifin doğrudan sağladığı istihdam sayısı 16'ya ulaşmış, üretim ve eğitim kapasitesiyle birlikte SROI (Sosyal Getiri Oranı) 1,64 seviyesinde hesaplanmıştır.

Ulusal ve uluslararası tanınırlık, EkoDoku'nun yalnızca üretim gücüyle değil, kurumsal duruşuyla da model olduğunu ortaya koymaktadır. 2024 Türkiye Kadın Kooperatifleri Yenilikçilik Birinciliği, UN Women Avrupa & Orta Asya Bölgesel Sosyal Girişim Hikâyesi, Halkbank Üreten Kadınlar yarışmaları ödülleri, bu tanınırlıkların sadece birkaçıdır.

2025–2026 hedefleri, üretimde tam izlenebilirlik, Dijital Ürün Pasaportu (DPP) uyumu, LCA (Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi) yaygınlaştırılması, kadın liderliğinin artırılması ve onarım hizmetlerinin erişiminin genişletilmesi olarak belirlenmiştir. Ayrıca veri odaklı yönetim, teslim güvenilirliği, kalite maliyetlerinin azaltılması ve dijital dönüşüm odaklı eğitim yatırımları da gelecek dönemin öncelikleri arasındadır.

EkoDoku; **her canlının onurlu yaşam hakkını, çevresel sorumluluğu, toplumsal faydayı ve kadın liderliğini, insan emeğini** aynı çatı altında buluşturan; doğaya, dünyaya ve kültüre gönülden saygılı üretim biçimleri geliştiren, ölçeklenebilir ve tekrarlanabilir bir sosyal girişim modelidir. Bu yapı yalnızca yerel kalkınmaya değil, aynı zamanda Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ve küresel etik üretim standartlarına doğrudan katkı sunmaktadır.

Fotoğraf: İpekböceği — Yumurtaların bırakıldığı an, yaşam döngüsünün başlangıcı — 2024 — Fahrettin Beceren

Tablo 1: Sayılarla EkoDoku – Ana Kurumsal Göstergeler

Kategori	Gösterge	Değer
İstihdam	Doğrudan istihdam	16 kişi (Ocak 2024- Temmuz 2025)
	Kadın İstihdamı	%81
	Genç İstihdamı (40 yaş ve altı)	%60
Sosyal Etki- “Barış İpeğinin Keten ve Kednriye Yolculuğu Projesi Kısa Vadeli Analiz”	SROI (Sosyal Getiri Oranı)	1 TL yatırım → 1,64 TL yaratılan sosyal değer
Finansal	Gerçekleşen mali kaynak toplamı (2022–2025)	
	Mobilize Toplam dış kaynak (hibe, bağış ve destek)	489.411 USD
	Nakdi eş-finansman katkısı	81.650 USD
	Aylık Operasyon desteği	123.000 USD (3.000 USD/ay)
	Aynı katkılar (nakdi karşılığı olan)	24.800 USD
Üretim Kapasitesi (günlük)	Ankara tesisi	Örn. 52 m kumaş, 128 şal, 90 çanta
	Hatay tesisi	Örn. 21 m kumaş, 15 peştemal, 30 çanta
	Rize tesisi	Örn. 50 m kumaş, 5 m feretiko

Tablo 2: Sayılarla EkoDoku – Koleksiyonlar

Koleksiyon	Çıktılar	Kısa Dönemde Etki
FN*EkoDoku: ipek’ten	11 giysi tasarım, ulusal lansman	Uluslararası görünürlük, sanatçı iş birliği, EkoEtik Moda
HarmoniUnity	12 ürün, doğal boyama & feretiko kumaş entegrasyonu ile ev tekstil ürünleri	ILO destekli üretim, etik moda odağı, akademik reçete

Hatay HOPE	10 adet tasarım aksesur (çanta, gözlük kılıfı vb)	Afet sonrası toparlanma, kadın emeği, sosyal uyum
Dokunun Kokusu	4 adet özel tasarım mekan-tekstil-ten kokusu	Tamamlayıcı bir aksesuar olarak özel seri koku koleksiyonu üretilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM: KURUMSAL YAKLAŞIM VE KAPASİTE

Kapasite, bizim için rakamla başlayıp insanla derinleşen bir bütündür. Mekân, insan ve bilgidен örölü **bütünleşik bir sistemi** bugünün sorumluluğuyula yönetiyor; **ölçüyor, doğruluyor ve yeniliyoruz**. Her adımı izlenebilir kılıyor, kararlarımızı veriye dayandırıyoruz. Böylece üretim, yalnızca bir sonuç olmaktan çıkıyor; **öğrenen ve kendini sürekli geliştiren bir süreç** dönüşüyor. Bu süreci kadınların ve gençlerin etkin katılımıyla, paydaşlarımızla birlikte **sosyal faydayı** merkeze alan bir yapıda sürdürüyoruz.

Fotoğraf: Barış İpeği Projesi — Sosyal Fayda ve EkoEtik Moda Paneli, Proje Sonuç Lansmanı — 28 Nisan 2025

1. Coğrafi Dağılım, Mekansal Altyapı ve Üretim Yöntemi

Başkentimiz Ankara'daki kooperatif merkezi; tasarımın, eğitimin ve koordinasyonun kalbi. Buradan **Ankara–Hatay/İskenderun–Rize** hattına uzanan üretim ve öğrenme ağını yönetiyoruz. İstanbul'daki iş birliği alanı, ürün geliştirme ve görünürlük için açık bir pencere sunuyor. Coğrafi dağılım, riski tek noktaya yığmıyor; yerel zanaat ile çağdaş tasarım arasında çokyönlü bir aktarım kuruyor.

Her mekânda işlev–ölçek–ekipman dengesi kuruyoruz: tasarım istasyonları ve numune alanları; dokuma tezgâhları, dikiş–bitim hatları; butik üretime uygun dijital baskı ve desen altyapısı. Ankara'da ortaya çıkan bir numune, İskenderun'da toplulukla buluşabiliyor; Rize'de denediğimiz bir çözgü ayarı, Ankara hattındaki verimi yükseltebiliyor. Bu alışveriş, yalnız akışı değil, **kurumsal belleği** de besliyor.

Tablo 3: Üretim Atölyeleri, Mekanlar ve Kapasite

	MEVKİ	BÜYÜKLÜK	DONANIM	KAPASİTE
Kooperatif İdari Ofisi ve Tasarım Merkezi	Kızılay Mah. İzmir 2 Cad. No: 49 /18 Çankaya-ANKARA	60 metrekare	Ofis mobiyaları-bilişim donanımları, video-foto çekim odası, konuk odası,	4 ofis çalışan kişi kapasiteli, konuk odası, 2000 kg iplik deposu kapasitesi
Üretim Tesisi Ankara	Birlik Mah. 435. Sok. No: 2/A Çankaya-ANKARA	210 Kapalı ve 10 metrakre Açık alan	3 adet 120 cm 4 çerçeveli dokuma tezgahı, 1 adet tam otomatik 120 cm dokuma tezgahı, 3 adet masa üstü dokuma tezgahı (80-60 ve 40 cm 16 çerçeveli) dijital tekstil baskı makinası, 2 adet paskala ütü makinası, 6 adet ütü, 3 adet dikiş makinası, 2 adet overlok makinası, 1 adet nakış makinası, 1 adet ilik açma makinası, komprasör, kumaş dikim motoru, boyama alanı, sanayi tipi yıkama sistemi, çözgü makinası, masura makinası, nakış-piko makinesi, haşıl makinası vb.	-60 adet/gün tekstil dijital baskı kapasite -140 adet/gün tekstil ıhlamur baskı -52 metre/gün el dokuması melez doğal kumaş -20 metre /gün melez doğal kumaş dokuma -128 adet şal/gün -90 adet bez çanta/gün
Üretim Tesisi Hatay	Yunus Emre mahallesi Şehit Astubay İlker Düzova Caddesi Depremzede Konteyner Kent 31300 İskenderun/Hatay	Toplam: 221 metrekare 80 metrekare Konteynar Dokuma Atölyesi 45 metrekare Ahşap Ebru-Dikiş Atölyesi 21 metrakare EkoDoku Konukevi-İdari Ofis 75 metrakere Açık alan	3 adet ahşap iki çerçeveli dokuma tezgahı, 2 adet dikiş ve 2 adet overlok makinası, jenaratör, sanayi tipi çamaşır makinası kesme masaları, ebru boyama atölyesi vb.	-21 metre/gün el dokuması melez doğal kumaş -15 adet ebru şal/gün -30 adet bez çanta/gün -25 adet /gün Amigurumi anahtarlık -34 adet/gün bambu sepet (küçük boy)
Üretim Tesisi Rize (Kooperatif Ortağına ait)	İyidere-Rize	80 metrekare iki katlı dokuma atölyesi ve ofis	2 adet iki çerçeveli 90 cm lik dokuma tezgahı, 1 adet iki çerçeveli 140 cm dokuma tezgahı	-50 metre/gün el dokuması melez doğal kumaş -5 metre/gün feretiko %100 kendir kumaş

Üretim akışımız yalın: malzeme kabul → çözgü/atık → dokuma → dikiş → bitim–kontrol → paketleme. **İlkemiz açıktır:** “Hat üzerinde kalite.” Numune onayı almayan hiçbir ürün imalata alınmaz. Kaliteyi sonda ayıklamak yerine, süreç tasarımıyla itibaren kurarız; böylece zaman, hammadde ve emek firesini belirgin biçimde azaltırız.

Her istasyonda **ölçülebilir göstergeleri** izleriz. Dokumada **metre/gün**, dikişte **adet/gün** gibi metrikler; istasyon değişimlerinde **set-up** sürelerini kısaltmamıza ve **çevrim sürelerini** standartlaştırmamıza imkân verir. Bu sayede **teslim süresini** kısaltır, **varyansı** düşürür, **darboğazları** erkenden görünür kılarız. Gerekğinde hattı **yeniden dengeler**, yapılan her değişimi **izlenebilir biçimde** kayıt altına alırız.

Kalite güvencesi için giriş–proses–çıkış kontrollerini işletiyoruz; gerektiğinde numuneleri akredite laboratuvara sevk ediyoruz. **İş sağlığı ve güvenliği** planı; risk değerlendirmesi, kişisel koruyucu donanım, bakım günlükleri ve eğitim kayıtlarını içeriyor. Kalite ve güvenliği, maliyet kalemi değil **sürdürülebilirliğin koşulu** olarak ele alıyoruz.

Fotoğraf: HarmoniUnity Koleksiyonu — Feretiko kumaş, bitkisel boyama ve ıhlamur baskı ile kültürel süreklilik — Eylül 2024 — Tasarım: Dr. Gökçe Coşkun

2. İnsan ve Yetkinlik: Öğrenen Örgüt

Ustalar, operatörler, modelistler, eğitimciler ve proje ekibi aynı çizgide buluşuyor. **Beceri matrisi** ile yetkinlikleri haritalıyor; eksikleri eğitim takvimiyle kapatıyoruz. İzleme–değerlendirme ve kalite sorumluları, çalışma boyunca veriyi elde tutuyor; her gün sonunda panoya işliyor.

Kadın ve genç istihdamını ve liderlikte kadın payını izliyor, artırmak için programlı adımlar atıyoruz. Gençlerin katılımını mentorluk ve staj gibi araçlarla güçlendiriyoruz. Doğal lif yönetiminden izlenebilirlik verisi toplamaya, üretim bantı dengesinden eğitime uzanan birikim **öğrenen bir örgüt** yapısını canlı tutuyor.

Karar mantığımız **Tanımla–Ölç–Çözümle–Dene–Gözle–Yinele** adımlarına dayanıyor. Yalın üretim ilkeleriyle aşırı yüklenme, bekleme, kusur ve gereksiz hareket gibi kayıpları ayıklıyoruz. Küçük ama hızlı **kontrollü denemeler** ile riski sınırlı tutuyor; kanıt gördüğümüzde standarda alıyoruz.

Her partiye **lot/QR** kimliği veriyoruz. Parti, lot ve işlem bilgilerini zaman damgasıyla kaydediyoruz. Orta vadede **Dijital Ürün Pasaportu (DPP)** uyumuna ilerlemek için veri modelimizi bu yönde kurguluyoruz.

Atölyelerdeki **Nesnelerin İnterneti (IoT)** noktaları; enerji, su ve süreç verisini düzenli topluyor. **Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (LCA)** ile her ürün grubunda karbon ve su ayak izini hesaplıyor; bulguları **şeffaflık panosunda** çeyreklik olarak paylaşıyoruz. Veri güvenliği, kişisel verilerin korunması ve erişim yetkilerini açık kurallarla yönetiyoruz. İzlenebilirlik yalnız şeffaflık değil; **güven** ve **tekrar edilebilirlik** üretiyor.

3. Tedarik, Üretim ve Tasarım: EkoEtik Moda

Tedarikçileri ön yeterlilikten geçiriyor; sözleşme eklerinde etik ve çevresel hükümleri açıkça tanımlıyoruz. Parti–lot–QR eşleşmesiyle malzeme akışını güvenceye alıyor; depoda asgari ve emniyet stok eşiklerini netleştiriyoruz. Sevkiyat öncesi kontrol listeleriyle hatayı kaynağında önlüyoruz. Zincirin zayıf halkasının nihai ürünün riski olduğunu biliyoruz. Geri çağırma gerektiğinde **hızlı iz** almayı sağlayan kayıt düzenimiz, yalnız risk yönetimi değil, **güven mekanizmamızdır**.

EkoEtik moda yaklaşımımız üç sütun üzerinde yükseliyor: **zamansızlık**, **onarılabilirlik** ve **izlenebilir malzeme**. **Barış ipeği**, yabani ipek, **keten** ve **kendir** ile çalışırken tasarımı, biçim kadar **kullanım ömrü ve kaynak verimi** üzerinden değerlendiriyoruz. Bizimle birlikte alanın değerli isimlerinden oluşan iş ortaklarımız ve paydaşlarımızla koleksiyonları araştırma–eskiz–numune–kullanım denemesi aşamalarından geçiriyor; kapsül lansmanlarla sahaya çıkarıyoruz.

Ürünlere onarım ve bakım eşlik ediyor. Bir parçanın ikinci ömrü, yalnız tasarruf değil, **kültürel sürekliliğin** de göstergesi oluyor. Malzeme seçiminden dikiş telâlarına, ambalajdan etiketlemeye dek her ayrıntıda doğaya uyum ve izlenebilirlik ilkelerini koruyoruz.

Fotoğraf: Her Dikişte Emegin Zarafeti-EkoDoku İleri Dönüşüm Atölyesi-Eylül 2022

4. Ölç, Öğren, İyileştir

Kapasiteyi ve Sonuçları göstergelerle yönetiyoruz. Üretimde; dokuma için **metre/gün**, dikiş için **adet/gün**, istasyon değişimlerinde **geçiş süresi** ve hatlarda **çevrim süresi** izleniyor. Kalitede; **red/yeniden işleme oranı**, **teslim süresi** ve **iade oranı** ölçülüyor. Kaynak kullanımında; **ürün başına enerji (kWh)** ve **su (L)**, **fire (%)** kayıt altında. İnsan boyutunda; **kadın istihdamı** ve **liderlikte kadın payı**, **eğitim-mentorluk saatleri** panoda görünür.

Bu göstergeleri yalnız raporlamak için değil, **karar almak** için kullanıyoruz. Sapma gördüğümüzde neden-sonuç ilişkisini birlikte çözümlüyor; **düzeltilici-önleyici eylemi** hızla devreye alıyor. Öğrenme çıktıları bir sonraki çevrime giriyor; iyileştirme bir alışkanlığa, alışkanlık ise **kurumsal kültüre** dönüşüyor.

Coğrafi dağılım, tek noktaya bağımlılığı azaltıyor; yerel ağları güçlendiriyor. Küçük parti üretim kurgusu talepteki dalgalanmalara karşı **çeviklik** sağlıyor. İzlenebilirlik ve veri altyapısı kararları hızlandırıyor; kalite güvencesi ve İSG düzeni sürekliliği koruyor. İnsan kaynağını geliştirme iradesi ise kapasitenin en güçlü bileşeni olarak öne çıkıyor.

EkoDoku; doğayla uyumlu malzemelerdeki uzmanlığı, butik imalata uygun hat kurgusu, veriye dayalı izlenebilirliği ve onarım kültürüyle, **sosyal faydayı** ve **kültürel sürekliliği** birlikte taşıyan bir üretim düzeni kuruyor. Bu düzen, yalnız bugün için değil; yarının belirsizlikleri karşısında da **dayanıklı** ve **yenilenebilir** kalacak biçimde tasarlanıyor.

2. BÖLÜM: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇERÇEVESİ VE RİSK YÖNETİMİ

Sürdürülebilirlik, bizim için bir niyet değil; seçim disiplini. Malzemenin izinden çalışanın güvenliğine, suyun akışından kültürel sürekliliğe kadar her kararı aynı terazide tartıyoruz: doğaya uyum, sosyal fayda, kültürel miras, yerel sahiplenme, ekonomik ve kurumsal süreklilik. Bu metin, EkoDoku'nun ilkelerini, uyum çerçevesini ve risk yaklaşımını şimdiki zamanın diliyle ve ölçülebilir bir mantıkla bir araya getirmektedir.

Fotoğraf: İpekböceği — Kozanın Rahminde Dönüşüm Anı — 2024 — Fahrettin Beceren

1. İlke Seti — Çevresel • Sosyal • Ekonomik • Kültürel

Çevresel İlke

EkoDoku, çevresel sürdürülebilirliği tüm üretim süreçlerine entegre eder. Enerji ve su tüketimi düzenli olarak ölçülür ve azaltılmasına yönelik iyileştirme döngüleri işletilir. Kimyasal maddeler **kontrollü, kayıtlı ve eğitilmiş şekilde** kullanılır; atıklar kaynağında azaltılır. Her ürün grubu için **karbon ve su ayak izi hesaplamaları** yapılır; elde edilen bulgular, tasarım kararlarını yönlendirir.

Malzeme seçiminde, doğayla daha uyumlu olan **barış ipeği, yabani ipek, keten, kendir ve iyi pamuk gibi lifler** önceliklidir. Süreç yönetimi, REACH ve ZDHC kriterleriyle uyumlu kimyasal kontrol sistemleriyle desteklenir.

Sosyal İlke: Kooperatifin tüm uygulamaları, **insana yakışır iş** anlayışı temelinde yürütülür. Eşitlik, kapsayıcılık ve güvenli çalışma koşulları esastır. Tüm politika ve uygulamalar, **ILO'nun temel sözleşmeleri, BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri (UNGP)** ve yürürlükteki ulusal mevzuatla uyum içindedir. Davranış Kurallarımız, şiddetsiz iletişimi esas alır; cinsel taciz, dijital taciz, mobbing, ayrımcılık ve istismar gibi tüm olumsuz davranış biçimleri açık şekilde yasaklanmıştır. Irk, etnik köken, cinsiyet, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, yaş, din, engellilik gibi farklılıklara dayalı ayrımcılığa sıfır tolerans gösterilir. **Rıza**, açık, özgür, bilgilendirilmiş ve her an geri çekilebilir bir onay biçimi olarak tanımlanır. Güç asimetrisinin bulunduğu tüm ilişkilerde bu tanım öncelikli biçimde uygulanır. Misillemeye Karşı Koruma İyi niyetli bildirim yapan, tanıklık eden ya da soruşturma süreçlerine katılan kişilere yönelik herhangi bir misilleme uygulamasına kesinlikle izin verilmez. **Gizli ve anonim bildirim kanalları** aktif biçimde işletilir. Gerekğinde **koruyucu önlemler** (ör. görev değişikliği, ücretli izin, fiziksel uzaklaştırma vb.) alınır. Her ihlal bildirimini tarafsız biçimde soruşturulur; tespit edilen ihlallerde disiplin süreçleri kararlılıkla uygulanır. Tüm süreçler, mağdur odaklı, gizlilik esaslı ve veri koruma ilkelerine uygun biçimde yürütülür.

Ekonomik İlke: EkoDoku, adil, şeffaf ve yerel ekonomiyi destekleyen bir değer zinciri yaklaşımı benimser. Tedarikçilerle yapılan sözleşmelerde **adil ödeme vadeleri** ve **risk paylaşımı** ilkeleri esas alınır. Kooperatif; ürün ömrünü uzatmayı ve israfı azaltmayı hedefleyen tasarım pratikleri geliştirir. **Onarılabilirlik**, üretimin merkezine yerleştirilmiş bir ilkedir. Finansal sürdürülebilirlik, yalnız verimlilik değil, aynı zamanda ekonomik etik üzerinden tanımlanır.

Kültürel ve Sanatsal İlke: EkoDoku, üretimi yalnızca ekonomik bir faaliyet değil, aynı zamanda **kültürel hafızanın taşıyıcısı ve sanatsal bir ifade biçimi** olarak görür. Zanaat bilgisini çağdaş tasarımla buluşturur; barış ipeği, feretiko, keten gibi geleneksel yüzeyleri, güncel estetikle yeniden yorumlar. Her ürün bir anlatıdır: desen, motif, teknik ve renk kararları; yerel kültürel belleğin günümüze aktarımıdır. Kooperatifin üretim modeli; tasarımda **katılımcılığı**, estetikte **çoğulculuğu** esas alır. Ortak üretimlerde **fikrî mülkiyet, atıf ve onay** süreçleri açık biçimde tanımlanır. Bilgi sahipliği görünür kılınır, anonimleştirme riski önlenir. Kooperatif; kültürel üretimi kolektif öğrenmenin ve sosyal iyileşmenin bir bileşeni olarak ele alır. Üretim süreçleri, UNESCO'nun "Somut Olmayan Kültürel Miras" ilkeleriyle uyumludur. Bilginin aktarımı, yalnızca usta-çırak ilişkisinden ibaret değildir; dijital arşivleme, eğitim modülleri ve belgeleme yöntemleriyle süreklilik güvence altına alınmaktadır.

2. Yönetişim ve Çevresel Yönetim— Standartlar ve Çerçevesi

Günlük pratiğimizi uluslararası ilkelerle uyumlu, **denetlenebilir ve kayıtlı** bir sistem olarak işletiyoruz. Kurallar, sorumluluklar ve kontrol noktaları açıktır; ölçütler yazılıdır; denetim ve

raporlama düzenli ilerler. Böylece üretim yalnız bir çıktı değil, **izlenebilir ve tekrarlanabilir** bir yönetim döngüsüne dönüşür.

Uluslararası çerçeveye uyum. WFTO/Fairtrade ilkeleri bize adil fiyat, şeffaflık, kapasite geliştirme ve çocuk işçiliğinin önlenmesi için somut zemin sağlar. ILO’nun temel sözleşmeleri örgütlenme özgürlüğü, zorla çalıştırmanın ve ayrımcılığın önlenmesi ile **İş Sağlığı ve Güvenliği** standardını günlük işleyişin merkezine yerleştirir. BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri (UNGP) kapsamında insan hakları özen yükümlülüğünü—**etki tespiti, risk azaltma, telafi ve etkili şikâyet mekanizmaları**—sistemli biçimde yürütürüz.

Veri ve gizlilik. Kişisel veriyi **KVKK/GDPR** ilkelerine göre **amaçla sınırlı, asgari ve yetki kontrollü** işleriz. Açık rıza ve diğer hukuki dayanaklar kayıt altındadır; saklama–imha süreleri takvimle yönetilir; erişimler **rol bazlı** kısıtlanır. Olası ihlalde **olay yönetimi** prosedürü devreye girer; bildirim ve düzeltici adımlar uygulanır.

Çevresel yönetim: atık ve kimyasal. Kaynağında azaltma esastır. Tekstil firelerini ikincil döngülere yönlendirir, **Sıfır Atık** kurallarına uygun ayrıştırma ve kayıt düzenini sürdürürüz. Kimyasal yönetiminde **AB REACH** ve **ZDHC (MRSI/WW)** çerçevesini temel alır; envanter, **SDS/GBF** dosyaları, eğitim ve denetimleri **periyodik planla** yürütürüz.

İzlenebilirlik ve etki ölçümü. Tedarik–üretim–dağıtım zincirinde **parti/lot** bazında **uçtan uca izlenebilirlik** kurar; orta vadede **Dijital Ürün Pasaportu (DPP)** uyumuna ilerleriz. Çevresel etki hesabında **Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (LCA)** yöntem notlarını kullanır; veri toplama ve varsayımları **dokümanite akışlarla** standartlaştırır; bulguları **şeffaflık panosunda** düzenli paylaşıyoruz.

Politika yönetimi ve sürekli iyileştirme. **Davranış Kuralları** metnini yürürlük tarihi ve yıllık gözden geçirme takvimiyle yayımlar; eğitim ve onay kayıtlarını tutarız. İç denetim bulgularını **DÖF** (düzeltici–önleyici faaliyet) planlarına çevirir; **PUKÖ/PDCA** döngüsünde izler, kapatır ve yönetim gözden geçirmesine taşırız.

Tedarik zinciri bütünlüğü. **Tedarikçi Davranış Kuralları** sözleşmelere eklenir; işe alımda (onboarding) uygunluk beyanları alınır. **Risk temelli denetimler** ve **iyileştirme planları** uygulanır; uygunsuzlukta süreli aksiyon ve gerekirse sözleşmesel yaptırım devreye girer.

Roller ve şeffaflık. Etik–mevzuat sorumluluğu, **Veri Sorumlusu/Temsilcisi**, kimyasal yönetimi sorumlusu ve iç denetim fonksiyonları açıkça tanımlıdır. İhlal bildirimleri için **gizli/anonim kanallar** açıktır; **misillemeye karşı koruma** etkin biçimde işletilir.

Sosyal yönetim — eşitlik, güvenlik, katılım önceliğimiz. Bu çerçevede “İnsana Yakışır İş” ilkesini, makine koruyucuları, bakım çizelgeleri, acil durum tatbikatları ve düzenli **İSG eğitimleri**yle sahaya taşırız. **Ayrımcılık yasağı** ve **eşit işe eşit değer** ilkesi politika setimizdedir; **kadın istihdamı** ve **liderlikte kadın payı** için hedef koyar, ilerlemeyi göstergelerle izleriz. **Çocuk işçiliğine sıfır tolerans** hükmü tedarik sözleşmelerinde açıkça yer alır ve saha denetimleriyle doğrulanır. **Katılım ve güvenli kanal** düzeniyle çalışan ve topluluk geri bildirimini erişilebilir kılar; eşik aşıldığında **bağımsız arabuluculuk** mekanizmasına başvururuz. **Davranış Kuralları** çerçevemiz **şiddetsiz iletişimi** esas alır; **cinsel taciz/saldırı, mobbing, ayrımcılık** ve **dijital tacizi** yasaklar. **Rıza**, açık, özgür ve geri çekilebilir bir onaydır.

Bu bütün, EkoDoku’da atölyeden topluluğa, tedarikten yönetişime uzanan tek bir mimaride çalışır: **kanıt veride, değer üründe, güven şeffaflıkta** somutlaşır; sosyal faydayı ölçülebilir ve **yenilenebilir** bir çizgide büyütür.

3. Adil—Yerel Tedarik, Kültürel Süreklilik ve Topluluk İlişkileri

Yerel tedarik yaklaşımımız, yalnızca lojistik bir tercih değil, topluluk temelli kalkınmanın stratejik bir parçasıdır. Küçük ölçekli üreticiler ve zanaatkârlarla çalışmayı önceliklendiriyor; bu aktörleri operasyonel süreçlerimize entegre ederken, teknik standartlar, mentorluk desteği ve belge/ürün uyumu konularında kurumsal rehberlik sağlıyoruz. Tedarikçi sözleşmelerimizde **açık koşullar, adil birim fiyatlar ve makul ödeme vadeleri** uygulanır. Teslimat–kabul döngüsü, izlenebilir biçimde ve karşılıklı şeffaflıkla yürütülür. Nakit akışında yaşanabilecek tıkanıklıklara karşı **erken uyarı mekanizmaları** devreye alınır; iletişim ve yeniden planlama süreçleri ortak sorumluluk ilkesiyle yürütülür.

Etik uyum süreçlerimizde; yolsuzlukla mücadele, çıkar çatışması önleme ve şeffaf iş ilişkileri önceliklidir. Bu kapsamda tüm ekip ve tedarikçiler; **beyan, eğitim ve denetim üçlüsüne dayalı** bir çerçevede çalışır. Açık beyan formları, yıllık etik eğitimleri ve gerekli hâllerde bağımsız iç inceleme adımları işletilir.

Kültürel süreklilik ilkesi çerçevesinde; Anadolu’nun zanaat bilgisini çağdaş tasarımla buluşturuyoruz. Dokumacılık, doğal boyama ve yüzey tasarımı gibi alanlarda geleneksel teknikleri yalnızca tekrar etmekle kalmayıp; onları güncel ihtiyaçlara ve estetik dillere uygun biçimde yeniden yorumluyoruz. Üretimlerde kullanılan desen, motif ve tekniklerin kökenine saygı gösteriyor; **fikrî mülkiyet ve atıf kurallarını** açık biçimde tanımlıyor, her kolektif üretimde **rızaya dayalı katılım** esasını gözetiyoruz.

Topluluk ilişkileri, yalnızca faydalanıcı düzeyinde değil; etki alanını birlikte kuran aktörlerin oluşturduğu bir dayanışma zemini olarak kurgulanır. Kadınların, gençlerin ve yerel kültür

taşıyıcılarının üretim süreçlerine **eşit ve anlamlı katılımını** destekliyoruz. Bu çerçevede geniş katılımlı etkinlikler, üretici–tüketici buluşmaları, kültürel sergiler ve açık atölyeler düzenleyerek bilgi ve deneyim aktarımını teşvik ediyor; **alandaki ses getiren kolektif üretim örneklerini** görünür kılıyoruz.

Fotoğraf: Proje Lansmanı, Somut Olmayan Kültürel Miras Paneli — Kültürel Hafıza, Dokumacılık ve Çağdaş Yaklaşımlar — 18 Aralık 2024

4. Risk Yönetimi — Erken Uyarı ve Denge

EkoDoku, riski yalnızca bir tehdit değil, öngörü ve hazırlık becerisi olarak görür. Bu anlayışla geliştirilen risk yönetim sistemimiz, tüm faaliyet alanlarımızda karar alma süreçlerine entegre edilmiştir. Olasılık × Etki temelli risk matrisi üzerinden çalışan bu yapı, kurumun stratejik hedefleriyle uyumlu bir risk iştahı belirlemekte ve tolere edilebilir sınırlarla dengelenmektedir. Risk Sınıflandırması

Riskler, etki alanlarına göre altı temel sınıfa ayrılmıştır:

Sınıf	Örnek Riskler
Çevresel	Sel, kuraklık, kimyasal sızıntı, enerji kesintisi
Sosyal / İSG	İş kazası, hassas grupların dışlanması, şikâyet mekanizmasının tıkanması
Yönetişim / Uyum	Kişisel veri ihlali, çıkar çatışması, tedarik sözleşmesi ihlali
Operasyon / Lojistik	Hat darboğazı, tedarik gecikmesi, kalite sapması
İtibar / İletişim	Yanlış bilgi paylaşımı, onaysız görsel/metin kullanımı
Finansal	Nakit akışı bozulması, kur dalgalanması etkisi, proje finansmanı riskleri

Tablo 4: Risk Sınıflandırma

Risk Matrisi ve Kodlama Sistemi

Tüm riskler, aşağıdaki dört renk koduyla tanımlanır:

Renk Kodu	Tanım	Eylem
● Kırmızı	Yüksek olasılık × yüksek etki	Derhal müdahale, öncelikli azaltım
● Turuncu	Orta–yüksek risk	Planlı müdahale, takvimli kontrol
● Sarı	Orta–düşük risk	İzlemeye devam, önleyici adım önerilir
● Yeşil	Kabul edilebilir seviyede risk	İzlenir, rutin takiple kontrol edilir

Tablo 5: Risk Matrisi

Not: Risk puanı = Olasılık (1–5) × Etki (1–5) üzerinden hesaplanır. Skor $\geq 15 \rightarrow$ ●, 10–14 $\rightarrow$ ●, 5–9 $\rightarrow$ ●, $\leq 4 \rightarrow$ ●

Azaltım Mekanizmaları

Her tanımlı risk için aşağıdaki üç düzeyli müdahale stratejisi uygulanır:

- **Önleyici Adımlar**
 - SOP’ler, eğitim programları, bakım–kalibrasyon çizelgeleri, ergonomik önlemler
- **Tespit Edici Adımlar**
 - Limit değer alarmları, otomatik izleme sistemleri, iç denetim
- **Düzeltilici Faaliyetler (CAPA)**
 - Neden–sonuç analiziyle başlatılan düzeltici ve önleyici faaliyet planları
 - Sorumlu kişi + takvim + ölçüm göstergeleriyle izlenir

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: ETKİ, UYUM VE İŞBİRLİKLERİ

1. EkoDoku -SKA Eşlemesi

EkoDoku’nun Ana Sözleşmesi ve ilkesel çerçevesi, doğrudan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ile örtüşmektedir. Özellikle:

- SKA 5 – Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
- SKA 8 – İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
- SKA 12 – Sorumlu Üretim ve Tüketim
- SKA 13 – İklim Eylemi
- SKA 17 – Amaçlar için Ortaklıklar

İlgili hedeflere yönelik nicel ve nitel göstergeler, EkoDoku’nun izleme–değerlendirme sisteminde düzenli olarak takip edilip raporlanmaktadır

SKA eşlemesini iki soruyla kuruyoruz: *Ne yapıyoruz? (uygulama)* ve *kanıt nerede? (gösterge/kanıt)*. Aşağıdaki başlıklar, izleme–değerlendirme bölümündeki göstergeler ve şeffaflık panosu ile doğrudan bağlıdır.

SKA 5 — Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Uygulama: Kadın istihdamını ve liderlikte kadın payını artırıyoruz; eşit işe **eşit değer** ilkesini işletiyoruz. Mentorluk–staj hatlarını yürütüyoruz. **Davranış Kuralları** ile şiddetsiz iletişimi esas alıyor; cinsel taciz/saldırı, mobbing ve dijital tacizi kesin olarak yasaklıyoruz. **Gösterge/Kanıt:** Kadın istihdamı (%) • Liderlikte kadın payı (%) • Eğitim/mentorluk saati (saat/çeyrek) • Bildirim kanalı istatistikleri (anonim, yıllık özet).

SKA 8 — İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme

Uygulama: Güvenli çalışma düzenini işletiyoruz (makine koruyucu, bakım günlüğü, tatbikat); düzenli **İSG eğitimi** veriyoruz. Düzgün ödeme ve yerel istihdam ilkelerini uyguluyoruz; tedarikte açık sözleşme–makul vade kuralını koruyoruz. **Gösterge/Kanıt:** İSG eğitim saati • Kaza/sıfır kaza günleri • Düzgün ödeme oranı (%) • Yerel istihdam sayısı.

SKA 12 — Sorumlu Üretim ve Tüketim

Uygulama: İzlenebilirliği (QR→DPP) işletiyoruz; **LCA** ile ürün etkisini hesaplıyoruz. Atık ve fireyi kaynağında azaltıyoruz; onarım hizmetini erişilebilir tutuyoruz; izlenebilir malzeme kullanımını artırıyoruz. **Gösterge/Kanıt:** İzlenebilir etiketli ürün oranı (%) • Enerji/su/ürün (kWh, L) • Fire (%) • DPP uyumlu prototip (n/çeyrek) • Onarım erişimi (n/çeyrek) • İzlenebilir malzeme payı (%).

SKA 13 — İklim Eylemi

Uygulama: Ürün bazında karbon ve su ayak izini hesaplıyoruz; su–enerji senaryolarını güncelliyoruz; yenilenebilir enerji tedariki için fizibilite yürütüyoruz; üretim planını mevsimsel dalgalanmalara göre ayarlıyoruz. **Gösterge/Kanıt:** Karbon izi (kgCO₂e/ürün) • Su kullanımı (L/ürün) • Tepe yük ve duruş profili • Senaryo güncelleme notları.

SKA 17 — Amaçlar için Ortaklıklar

Uygulama: Kamu–üniversite–STK–özel sektör ortaklıkları kuruyoruz; açık veri–şeffaflık ilkesiyle yayımlıyoruz; ağ üyelikleri ve protokollerle iş birliğini kalıcı kılıyoruz. **Gösterge/Kanıt:** Paydaş sayısı (n) • Çok paydaşlı proje (n/yıl) • Ortaklık protokolleri • Yaygınlaştırma/etkinlik (n/yıl).

Denge, bizler için bir hedef değil; **çalışan bir yöntemdir**. Doğaya uyum ile üretim, ekonomik süreklilik ile sosyal fayda, zanaat ile teknoloji—her biri, bir diğeriyle anlam kazanıyor. EkoDoku, kanıtı veride, değeri üründe, sesi toplulukta olan bir sürdürülebilirlik pratiğini bugün işletiyor; yarın için **dayanıklı ve yinelemeye açık** bir zemin kuruyor.

2. İşbirlikleri, Ağlar, Üyelikler

EkoDoku'nun yürüyüşü yalnız bir oluşumun değil, paylaşılan bir ekosistemin ritmi. Öğrenmeyi derinleştirmek, standartları ortaklaştırmak ve sosyal faydayı ölçülebilir kılmak için; kimi zaman bir atölye masasında, kimi zaman düzenlediğimiz konferanslarda, kimi zaman politika oturumunda, kimi zaman da sahadan gelen verinin yanında duruyoruz.

Fotoğraf: EkoDoku & Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi — İşbirliği Protokolü İmza Töreni — 21 Mart 2025

Bu nedenle; **KEDV ve Sosyal Kooperatif Ağı** ile kadın emeğini ve kooperatifçilik kültürünü derinleştiriyor; **Anadolu Tekstil Ağı/Anadolu Dokuma Haritası** ile akademi, malzeme, zanaat ve tasarım bilgisini karşılaştırarak çoğaltıyoruz. **Sivil Toplum Diyalogu ve Sivil Toplum Destek Programı** ile, AB Sivil Toplum Diyalogu çerçevesinde kurulan köprülerde yer alıyor; **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadın Kooperatifleri Ağı, Kalkınma Ajansı Genel Müdürlüğü-Anadoludakiler Platformu, Türkiye Kooperatifleri Ağı, Halk Bankası Marka Kooperatifler Platformu, Sosyal Kooperatif Ağı, İhtiyaç Haritası** gibi kooperatifçilik odaklı çalışma gruplarında aktif rol alarak uygulamayı üst ölçekli politika, strateji belgeleri, yol haritaları ile buluşturuyoruz.

Dünya Bankası SECoP ve European Social Enterprise Monitor (ESEM); iyi örnekleri ve veriyi aynı masada topladığımız, yöntemi rafine ettiğimiz alanlar. Tedarik ve pazara erişim tarafında **WEConnect International ve İhracatta Kadın** ağları; kadın liderliğindeki üretimi

sağlıklı ilişkilere bağlıyor. İklim ve dayanıklılık başlığında **Catalyst 2030, Yerel İklim Ağı, Climate Coordination Network (CCN), Regen Network ve ConciousFashion Ağları** üzerinden yeni yöntem ve araçları üretim kararlarına çeviriyoruz. Tüm bu ilişkiler, birer rozet değil; işleyen işbirlikleri ve paylaşılan sorumluluklar.

Ağlar ve Plarfromlar bizim için çok değerli. Çünkü biliyoruz ki öğrenme birlikte çoğalıyor; standartlar tek başına yerleşmiyor; güven tek başına kurulmuyor. Ağlar sayesinde yöntemi karşılaştırıyor, veriyi kıyaslıyor, üretimi iyileştiriyoruz. Ödüller, içeride hissettiklerimizi bağımsız bir dış gözle görmek, ölçmek ve teyit etmek için sağlam bir zemin sağlıyor, heyecanımızı besliyor. Hepsi araç; amaç değişmiyor: kadınların ve gençlerin etkin katılımı, insana yakışır iş, doğayla uyumlu üretim ve sosyal faydanın kanıtla desteklenen bir dili.

Bu bütün, EkoDoku'nun ürettiği her parçaya sakın bir kararlılık olarak yansıyor: ağlardan öğreniyor, ortaklarla üretiyor, tanınırlığı ölçülü bir teşekkür sayıp bir sonraki iyileştirmeye yöneliyoruz.

Özenle kurup protokollerle güvence altına aldığımız işbirlikler—

- **Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği,**
- **Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi**
- **Eksi 25 Derneği,**
- **Hatay Sosyal ve Kültürel Kalkınma Derneği —**

kırsal/kentsel üretimle tasarım/araştırmayı aynı çizgide buluşturuyor. Hammadde ve saha eşgüdümümüz stüdyo—atölye—saha akışını hızlandırırken; staj/mentorluk, açık atölye ve sergi hatlarını sürekli besliyor. Ortak takvimimizi etik ilkeler ve şeffaflık temelinde yürütüyor; yerel kapasiteyi ve topluluk katılımını kalıcı biçimde güçlendiriyoruz.

3. Ödüller ve Uyguladığımız Temel Projeler

Ödüller ve ana projeler EkoDoku'nun aynı çizgide buluşan iki yüzü: dışarıdan gelen tanınırlıklar yolu büyütmek için değil, **yolda doğru adımlar attığımızı** anımsatıyor; projeler ise bu ilkeyi sahada, ölçülebilir sonuçlarla derinleştiriyor. Biz bu çizgiyi; kadınların ve gençlerin etkin katılımı, doğayla uyumlu üretim, izlenebilir süreç ve kültürel süreklilik eksenlerinde, **kayıtlı ve denetlenebilir** bir işleyişle sürdürüyoruz.

Projelerimiz yapısı gereği **çok yönlü**. Eğitim ve mentorluk, tasarım ve numune, üretim ve kalite güvencesi, izlenebilirlik ve dijital erişim, görünürlük ve piyasa bağlantısı aynı mimaride birlikte çalışıyor. Parti/lot bazlı kayıt, DPP'ye hazırlık, LCA notları ve şeffaflık panosu; tasarımdan paketlemeye kadar aynı dili konuşuyor. Bu sayede her proje yalnızca faaliyetler toplamı değil, **uçtan uca izlenebilir bir değer önerisi** hâline geliyor.

Bütçelerimiz de bu çok yönlülüğü taşır: donanım ve yazılımdan eğitim, saha ve görünürlüğe; izleme–değerlendirmeden risk paylarına kadar **kapsamlı** kalemler içerir. Örneğin “Barış İpeğinin Keten ve Kendirle Yolculuğu”nda 246.000’lük ICMPD + EkoDoku kaynağını, atölye kapasitesi, yeni iplik ve kumaş geliştirme, mesleki eğitim, istihdam ve adil ticaret başvurusu gibi bütünsel çıktılara bağlıyoruz. KOOPDES 2023 desteğiyle dikiş, overlok, kumaş kesme, ilik ve nakış makinelerini hatta eklerken **197.000 TL** hibe yanında **137.000 TL**’lik EkoDoku eş-finansmanını devreye alıyoruz. ILO’nun 620.000 TL tutarındaki desteğini altyapı ve tasarım danışmanlığıyla üretim verimine çeviriyoruz; Ankara Kalkınma Ajansı’nın 610.000 TL’lik desteği ve EkoDoku kaynağını 265.000 TL ile de dijital tasarım merkezini ve ortaklık kapasitesini kalıcılaştırıyoruz. IOM CDF’nin Hatay odağında, etik tedarik ve çift dilli e-ticarette deprem sonrası toparlanmayı ürüne ve görünürlüğe bağlıyoruz. Her kalemin ölçütü yazılı, kontrol noktaları belirgin; denetim ve raporlama düzenli ilerliyor. Mart 2023–Kasım 2024 arasında Hatay odaklı çalışmalarımızda **KEDV, IOM–Türkiye, AHBAP, Hayata Destek ve EkoDoku ortakları** üzerinden **yaklaşık 90.000 ABD doları** tutarında **bileşik kaynağı** harekete geçirdik. Bu kaynağı; etik tedarikli ham madde ve üretim girdileri, sahada **eğitim–mentorluk, çift dilli dijital erişim** ve görünürlük ile **saha lojistiği** başlıklarına dengeli biçimde tahsis ettik. Tüm **nakdi** ve **ayni** katkıları sözleşme, fatura/irsaliye, teslim–kabul ve banka kayıtlarıyla **belgelendirip** parti/lot ve proje kodlarıyla **eşledik**; harcama akışını **izlenebilir** ve **denetime açık** tuttuk.

Proje	Amaç (kısa)	Ana çıktılar	Etki (kısa)	Rol	Gerçekleşen Bütçe
Barış İpeğinin Keten ve Kendirle Yolculuğu Uygulama Yeri: Ankara Uygulama Dönemi: Nisan 2024-Mayıs 2025	Barış ipeğini keten ve kendir gibi liflerden yenilikçi dokumalar ve tasarımlar üreterek atölye kapasitesini büyütmek; 18 kişi için istihdamı ve mesleki eğitimlerle beşeri kapasite güçlendirme, EkoEtik Moda modeli oluşturma	İki ilde tam donanımlı dokuma atölyesi; yenilikçi iplik ve EkoDoku kumaşları; 18 istihdam ; adil ticaret sertifika başvurusu. FN*EkoDoku İpek’ten Kapsül Koleksiyon	Üretim kapasitesi ve ürün portföyünde artış; istihdamın kalıcılığı. İşbirliği Protokolleri imzalanması Dokumacı Yetiştirilmesi, EkoEtik Moda Kavramsal Çerçeve	Lider	ICMPD + EkoDoku, Toplam Bütçe 246.000 Euro (EkoDoku eş-finansmanı: 58.000 Euro)
Kelebeği Yaşatan İpek — Barış İpeği Uygulama Yeri: Ankara Uygulama Dönemi: Nisan 2022-Mayıs 2023	Tasarım kapasitesini ve ortaklık yapısını güçlendirmek; kadınların becerilerini geliştirmek.	Dijital tasarım merkezi; 2 yeni ortak; 1 sürekli istihdam (devam).	Tasarım ve kurumsal işbirliği yetkinliğinde artış. Baskı kapsistensinin fiziki ve beşeri olarak kurulması	Lider	Ankara Kalkınma Ajansı + EkoDoku Toplam: 785.000 TL (EkoDoku eş-finansmanı: 265.000 TL)

İstihdam Olanaklarının Güçlendirilmesi Mayıs 2024- Ekim 2024	Atölye altyapısını iyileştirerek istihdam olanaklarını artırmak; markalaşma odaklı tasarım kapasitesi kurmak.	Sanayi tipi dikiş makine parkuru; doğaya uyumlu ürün tasarım danışmanlığı.	Üretim veriminde ve istihdam olanaklarında artış. HarmoniUnity Koleksiyonu	Lider	ILO Türkiye Ofisi, Toplam Bütçe:: 620.000 TL
IOM CDF – Hatay Programı	Deprem sonrası toparlanmada kadın emeğini güçlendirerek etik tedarik, ürün geliştirme ve dijital erişimi birleştirmek.	250 m barış ipeği + 25 m feretiko; 10 kadın üretici; 10+ tasarım; çift dilli web + e-ticaret; görsel arşiv.	Proje sonrası 7 kadın üretime devam; 350 kg sabun tedarikinde süreklilik. (“ Hatay HOPE Koleksiyonu ” + dijitalleşme)	Lider	IOM CDF (—) Toplam Bütçe: 20.000 USD
KOOPDES Ağustos-Ekim 2023 – Makine Parkuru Güçlendirme	Dikiş hattını güçlendirmek; küçük parti üretimde hız ve kaliteyi artırmak.	Dikiş, overlok, kumaş kesme, ilik ve nakış makineleri alımı.	Hat veriminde artış; kalite ve tutarlılıkta iyileşme.	Lider	KOOPDES desteği: 198.000 TL + EkoDoku eş-finansmanı: 137.000 TL

Tablo 6: 20.000 USD ve üstü EkoDoku’nun Uyguladığı Projeler

EkoDoku’nun Nisan 2022’den itibaren bugüne dek **mobilize ettiği toplam dış kaynak** (hibe/program + aylık destek) **489.411 USD**’ye ulaşıyor. Bu toplamın içinde; AB-ICMPD fon (203.491 USD), Ankara Kalkınma Ajansı desteği (25.745 USD), ILO Türkiye projesi (18.864 USD), KOOPDES hibe kısmı (8.311 USD), IOM CDF (20.000 USD) ve Mart 2023–Kasım 2024 döneminde Hatay şubesi için sağlanan ~90.000 USD tutarındaki deprem odaklı bileşik kaynak yer alıyor. Bu çerçevede EkoDoku, yalnız dış finansmanı çekmekle kalmıyor; her kalemi kayıtlı ve denetlenebilir süreçlerle yöneten, izlenebilirlik ve şeffaflık ilkelerine bağlı bir işleyişi de sürdürüyor. Dış kaynaklara paralel olarak **EkoDoku’nun nakdi eş-finansman katkısı** toplam **81.650 USD**. Bu katkı; ICMPD’de 62.779 USD, Ankara Kalkınma Ajansı projesinde 13.120 USD ve KOOPDES’te 5.751 USD karşılığıyla şekilleniyor.

Ayrıca **Nisan 2022–Ağustos 2025** arasında uygulanan **Aylık Kurumsal Operasyon Desteği** kapsamında 3.000 USD/ay düzeyindeki akış **123.000 USD** toplamına erişiyor; diğer aynı katkılar da **24.800 USD** civarına ulaşıyor; kurumsal sürekliliği, proje raporlamasını ve izleme-değerlendirme altyapısını besliyor.

Bu tabloyu mümkün kılan, EkoDoku’nun **yüksek tutarlı eş-finansman** iradesi ve proje ortaklarının gönüllü **aynı katkılarıdır**. Kooperatif, her projede kendi payını yalnız nakit olarak değil; atölye zamanı ve ekipman kullanım hakkı, tasarım ve uzman saatleri, numune-lojistik altyapısı, barış ipeği ve feretiko gibi malzeme tedariki, pro bono mentorluk ve dijital içerik üretimiyle de koyuyor. Eş-finansman, yalnız finansal bir gereklilik değil; **sahiplenme ve**

sürdürülebilirlik göstergesi. Aynı katkılar ise maliyetleri düşürürken kalite ve tutarlılığı artırıyor.

Aldığımız Ödüller, emeğin, etğin, ekolojinin, izlenebilirliğin ve kültürel sürekliliğin aynı çizgide bulunduğunu dışarıdan teyit ediyor; kapsamlı bütçeler ve EkoDoku’nun güçlü eş-finansman/aynı katkıları ise bu çizgiyi **sahada kalıcılaştırıyor**. En önemlisi sosyal etki yaratabiliyoruz. Biz bu bütünü; “ölç, öğren, iyileştir” döngüsünde, sakın ama kararlı bir yaklaşımla ileri taşıyoruz.

Dışarıdan gelen tanınırlıklar, yolu büyütmek için değil, yolda doğru adımlar attığımızı anılatmak ve ilham için bir ayna. Bu aynada;

- 2024-Türkiye Kadın Kooperatifleri programında “Yenilikçilik Kategorisi 1.lik”;
- 2023-Halkbank Üreten Kadınlar’da “Türkiye’nin Marka Kooperatif 3.sü”
- 2022-UN Women Avrupa & Orta Asya seçkisinde “Türkiye’nin Sosyal Girişim Hikâyesi”
- 2021-İbrahim Bodur Sosyal Girişimcilik’te “Erken Girişim Finalisti”,

bulunuyor. İfade kısa, sorumluluk büyük: emek, etik, ekoloji, izlenebilirlik ve kültürel süreklilik aynı çizgide buluşuyor.

Fotoğraf: Halkbank Üreten Kadınlar Yarışması — “Türkiye’nin Marka Kooperatifi 3.’sü” Ödül Töreni — Ekim 2023

GENEL DEĞERLENDİRME

EkoDoku Sürdürülebilir Yaşam Kooperatifi; üretim, sanat, bilim ve teknolojiyi, sosyal fayda, yönetim ve kültürel belleğin sürekliliğiyle aynı dokuda buluşturan çok katmanlı bir ekosistemdir. Bu belge, 2022–2025 arasında kurulan dayanıklı kurumsal modelin bileşenlerini, üretilen etkiyi ve çoğaltılabilir kapasiteyi bütüncül biçimde görünür kılar. EkoDoku modeli; barış ipeğinden yabancı ipeğe feretiko dokumaya, doğal boyadan kolektif tasarıma, yerel üreticilerden uluslararası sanatçılara uzanan çok sesli bir yapıya evrilmiştir. Sanatla emek, zanaatla teknoloji ve veriyle estetiğin kesiştiği bu yapı, doğanın ritmiyle yaşamı dokuyarak dönüştürme iddiasını sahada gerçekleştirir.

Kooperatifimiz; her biri kendi alanında uzman sanatçılar, tasarımcılar, akademisyenler, sosyal girişimciler ve kalkınma uzmanlarıyla birlikte üretir. EkoDoku çatısı altında şekillenen koleksiyonlar yalnızca estetik nesneler değil; **sosyal hafızayı taşıyan, kültürel anlam üreten ve yerelden evrensele seslenen** anlatılardır. Sanatı sosyal iyileşmenin bir aracı olarak konumlandıran bu yaklaşım, özellikle afet sonrası yeniden yapılanma süreçlerinde **kadınların toplumsal görünürlüğünü, ifade alanını ve üretim gücünü** kalıcı biçimde desteklemiştir. Çalışma sistemimiz **birlikte düşünmeye, birlikte üretmeye ve birlikte büyümeye** dayanır. Kooperatifimizde yalnızca Türkiye’de değil; dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan, ilkelerimize gönülden bağlı, kültürel duyarlılığı yüksek çok sayıda etik paydaş ve iş birliği ortağı yer alır; bunlar arasında üretici topluluklar, akademik kurumlar, etik moda tasarımcıları, dijital uzmanlar, kadın kooperatifleri ve yerel yönetimler bulunmaktadır.

EkoDoku’nun geliştirdiği bu yapı; hem yerel bağlamlara duyarlı hem de küresel sürdürülebilirlik ilkeleriyle tam uyumlu bir **sosyal üretim sistemi** ortaya koymuştur. Uygulamalar **WFTO, ILO, UNGP, UNESCO ve AB Yeşil Mutabakatı** gibi uluslararası çerçevelerle uyumlu yürütülmekte; **izlenebilirlik, kalite güvencesi, çevresel etki ölçümü, sosyal fayda değerlendirmesi, risk yönetimi ve veri temelli karar alma** sistemleriyle desteklenmektedir.

Bugün geldiğimiz noktada, EkoDoku’nun inşa ettiği yapı yalnızca bir üretim düzeni değil; aynı zamanda **öğrenen, dönüştüren ve dönüştükçe büyüyen, dünyaya açılan** bir topluluk modelidir. Bu ekosistem; **doğaya duyarlı, emeğe saygılı, kültüre bağlı ve sanatı gündelik yaşamın içinde yeniden üreten** bir yaklaşımın taşıyıcısıdır. EkoDoku, geleceğe yönelik hedeflerini değerlerinden ödün vermeden, yerelden küresele uzanan paydaş ağıyla birlikte ve **dayanışma ilkesi** etrafında güçlendirmeye devam etmektedir. **EkoDoku, doğanın ritmiyle, insan emeği ve kültürel belleğin sesiyle dokunan bir yaşam niyetidir.**